

УДК 37.015:811.111-276.6
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/31.214303>

Валентина РИБ'ЯК,
orcid.org/0000-0003-4018-3895
старший викладач кафедри авіаційної англійської мови
Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(Харків, Україна) valentyna81@gmail.com

Анастасія КОВАЛЬ,
orcid.org/0000-0002-6424-2653
старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України
(Харків, Україна) veronica.evgenievna@gmail.com

ПРОФЕСІЙНО АДАПТОВАНІ КОМУНІКАТИВНІ ВПРАВИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ

Стаття присвячена викладанню англійської мови професійного спрямування у військових закладах вищої освіти. Трансформація підходів до викладання англійської мови професійного спрямування відбувається одночасно із зміною вимог до професійної освіти загалом. Сьогодення вимагає від випускників вищих спеціалізованих навчальних закладів практичних навичок, розвитку критичного мислення та нестандартного підходу до вирішення завдань професійної спрямованості. У статті розглядається необхідність застосування контекстного підходу на заняттях англійської мови професійного спрямування. Застосування контекстного підходу сприяє створенню необхідних умов, за яких навчальна діяльність максимально наближується до реальних умов майбутньої професійної діяльності, а також допомагає врахувати ступінь вмотивованості студентів до навчання, сферу їхніх особистих інтересів, рівень загальноосвітньої підготовки, а також підготовки за фахом. У статті реалізація контекстного підходу розглядається через призму адаптації матеріалів підручників.

Метою викладання англійської мови професійного спрямування є розвиток комунікативної компетенції, тому основна увага на занятті приділяється роботі з професійно адаптованими комунікативними вправами, які зосереджені на розвитку мовної компетенції. Тому наприкінці курсу англійської мови професійного спрямування авіаційні фахівці повинні опанувати термінологію за фахом, а також засоби мови, за допомогою яких вони зможуть спілкуватися в межах професійної тематики.

У статті узагальнюється практичний досвід використання професійно адаптованих комунікативних вправ на заняттях з англійської мови професійного спрямування та переконливо обґрунтовується доцільність використання контекстного підходу в рамках підготовки авіаційних фахівців.

Ключові слова: англійська мова професійного спрямування, контекстний підхід, комунікативна компетенція, мовна компетенція, професійно адаптовані комунікативні вправи.

Valentyna RYBIAK,
orcid.org/0000-0003-4018-3895
Senior Instructor at the Department of Aviation English
Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University
(Kharkiv, Ukraine) valentyna81@gmail.com

Anastasiia KOVAL,
orcid.org/0000-0002-6424-2653
Senior Instructor at the Department of Philology, Translation and Strategic Communications
National Academy of National Guard of Ukraine
(Kharkiv, Ukraine) veronica.evgenievna@gmail.com

PROFESSIONALLY-RELATED COMMUNICATIVE EXERCISES AT ESP LESSONS FOR AVIATION SPECIALISTS

The article is dedicated to teaching English for special purposes at higher military educational establishments. Nowadays the requirements to professional education are being changed so it provokes transformations of the approaches to teaching English for special purposes as well. When leaving a higher specialized educational establishment, a graduate has to obtain practical skills, to think critically and settle job-related tasks with the decent level of creativity. The article

proves the necessity of applying context approach at ESP classroom. Application of context approach helps to create necessary environment when classroom activities are closely related to the students' future profession. It also takes into consideration students' motivation, their personal interests and the level of their general as well as professional preparation. Realization of context approach is viewed through the adjustment of textbooks materials.

The objective of teaching English for special purposes is the development of the communicative competence, so the main emphases at the lessons is paid to professionally related communicative exercises, that focus mainly on the development of the language competence. So the final result of the course of English for special purposes should be the students' acquisition of professional terminology as well as language means that will make it possible for students to communicate on professionally related topics.

The article generalizes the practical experience of using professionally related communicative exercises at the English lessons for special purposes and substantiates the appropriateness of applying context approach for the preparation of aviation specialists.

Key words: *English for special purposes, context approach, communicative competence, language competence, professionally-related communicative exercises.*

Постановка проблеми. Сьогодення ставить нові завдання перед викладачами англійської мови професійного спрямування. З одного боку, глобалізація всіх сфер життя, де освітні процеси не є винятком, вимагають визначення певної загальної стратегії у сфері професійної освіти, основною метою якої стає оволодіння практичними навичками, акцент на вмінні застосовувати теоретичні знання у ситуаціях максимально наближених до реального життя, а також формуванні критичного мислення. З іншого боку, виникає необхідність у адаптації навчального матеріалу відповідно до індивідуальних потреб майбутньої спеціальності конкретних груп студентів.

Подібні процеси відбуваються також і у сфері військової професійної підготовки. Задекларований курс вступу до НАТО, величезні трансформації, яких зазнають Збройні сили України у зв'язку з адаптацією до вимог альянсу, постійні військові навчання, які відбуваються на теренах України, а також за її межами, вимагають інтенсивної співпраці, яка має здійснюватися англійською мовою. Тому постійно зростають вимоги до рівня оволодіння англійською мовою військовослужбовцями та курсантами вищих навчальних закладів.

Таким чином, на заняттях з англійської мови професійного спрямування доцільним стає застосування контекстного підходу до навчання. Контекстний підхід визначаємо як адаптацію змісту матеріалу навчальної дисципліни відповідно до специфіки майбутньої професійної діяльності, а також рівня підготовки певної курсантської групи.

Аналіз досліджень. Застосування контекстного підходу, який полягає в адаптації матеріалу відповідно до потреб та інтересів майбутньої професії, а також створенні на заняттях умов максимально наближених до реальних, уже тривалий час є предметом дослідження західних педагогів та науковців. Так, наприклад, Д. Перін стверджує,

що такий підхід створює додатковий стимул для студентів та допомагає викладачу досягнути навчальних цілей, наділяючи абстрактні узагальнені речі реальним змістом (Perin, 2011). Р. Бернс та П. Еріксон наголошують на тому, що в умовах конкурентного ринку праці такий підхід до професійної освіти, крім досягнення певних освітніх цілей у сфері вивчення іноземної мови, допомагає розвитку критичного, творчого та нестандартного мислення (Berns, Erickson, 2001). Також науковці зазначають, що переваги контекстного підходу наразі недооцінюються педагогами, хоча доведено, що чим більше матеріал пристосовано і адаптовано до потреб студентів, тим більше студенти мотивовані, активні та задіяні на занятті (Ambrose et al., 2013). Також у роботах західних дослідників зустрічаємо тезу, що контекстна освіта – це така концепція навчання, яка спонукає студентів встановлювати зв'язки між отриманими знаннями та життєво-соціальними ролями, які вони виконують як громадяни та професіонали (Sears, 2003).

Розробкою зазначеної проблематики займаються і вітчизняні лінгвісти-педагоги. Так, Н. Мирончук у своїй публікації аналізує застосування контекстного підходу у зарубіжній педагогічній теорії (Мирончук, 2018). Відповідно до визначення, яке у своїй роботі наводить К. Вишневська, контекстний підхід передбачає підлеглість змісту навчального матеріалу, насамперед загальноосвітніх дисциплін, інтересам майбутньої професійної діяльності, завдяки чому навчання набуває усвідомленого, предметного, контекстного характеру, що сприяє підсиленню пізнавального інтересу та пізнавальної активності та забезпечує інтеграцію навчальних пізнавальних потреб і мотивів у професійні (Вишневська, 2013: 147). У своїй роботі А. Мельник звертається до контекстного навчання в рамках формування іншомовної компетенції у студентів немовних

спеціальностей та вважає доцільним використання завдань квазіпрофесійного характеру, тобто завдань, які сприяють відпрацюванню комунікативно-професійних навичок та умінь у змодельованій ситуації майбутньої професійної діяльності (Мельник, 2012: 194). Але роботи вітчизняних науковців в основному акцентують увагу на теоретичних засадах розробки контекстного підходу до викладання англійської мови професійного спрямування та не містять узагальнень щодо практичного досвіду його використання. Таким чином, аналіз джерел та публікацій за темою свідчить, що зазначена проблематика не є ще досить вивченою, що і зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета статті – обґрунтувати необхідність застосування контекстного підходу за допомогою адаптації навчальних матеріалів для створення на заняттях умов максимально наближених до реальних з урахуванням як майбутньої спеціалізації, так і рівня курсантської групи, а також узагальнити досвід щодо використання професійно адаптованих комунікативних вправ на заняттях з англійської підготовки авіаційних фахівців.

Викладення основного матеріалу. У своїй роботі викладачі англійської мови професійного спрямування використовують підручники відповідної тематики і всі вони, безперечно, високої якості та розроблені у співпраці із фахівцями у певній галузі знань, але, як правило, вони адресовані широкому колу студентів/курсантів. Наприклад, у підручнику “Air Force” є тема “Maintenance”, яка знайомить авіаційних інженерів з певною термінологією та описом процедур, з якими у загальному розумінні стикається кожний технічний спеціаліст, який обслуговує літаки, а саме знаходимо такі лексичні одиниці на позначення процесів: *functional – готовий до вильоту, fully mission capable – боєздатний, in good condition – технічно справний, preventive inspections – профілактичні роботи*, та дієслова на позначення дій, пов’язаних з виконанням певних робіт з обслуговування, а саме: *to perform (preventive inspections) – виконувати (профілактичні роботи), to repair – ремонтувати, to keep (functional and in good condition) – підтримувати (технічну справність літака), to check (hydraulic flued) – перевіряти (гідролічну рідину), to maintain (an aircraft) – обслуговувати повітряне судно* і т. п. Але авіаційні інженери мають розгалужену спеціалізацію: деякі займаються обслуговуванням електричних систем літака, деякі ремонтують двигуни, хтось обслуговує технічні автомобілі, а не літаки, а дехто спеціалізується на радіоелектронному обладнанні.

Зрозуміло, що необхідно доповнювати матеріали навчальних підручників, створювати словники-довідники термінів кожної спеціальності; разом із викладачами спеціальних дисциплін розробляти завдання на основі контекстного підходу з метою залучення курсантів до ситуацій, які безпосередньо пов’язані з майбутньою професійною діяльністю. Таким чином вирішується одночасно декілька завдань. По-перше, відбувається розширення словникового запасу курсантів відповідно до спеціальності, а також курсанти набувають досвід спілкування англійською мовою на професійні теми, тобто опановують практичні навички, по-друге, розвиваються навички критичного мислення, пошукової роботи, а по-третє, на практиці застосовується принцип міждисциплінарного зв’язку.

Нині викладання англійської мови професійної спрямованості відбувається у відповідності до вимог комунікативного підходу, який передбачає розвиток навичок говоріння, слухання, читання, письма та формування комунікативної компетенції, яка включає чотири складники, а саме мовний, соціокультурний, дискурсний та стратегічний (Canale, Swain, 1980). Виходячи з того, що метою курсу англійської мови професійного спрямування є перш за все вивчення професійної термінології та її використання під час виконання професійних завдань, у цій роботі більш детально зупинимось на формуванні мовної компетенції та навичок говоріння. Мовна компетенція передбачає оволодіння фонетичними засобами мови, лексичними одиницями, знаннями про граматичні, синтаксичні особливості побудови речень англійською мовою, стилістичними особливостями мови і т.п.

Для людини з якісним рівнем підготовки вивчення курсу англійської мови професійного спрямування не вимагає багато зусиль та часу, але в умовах, коли курсанти, які вступають до військового навчального закладу, мають лише елементарні уявлення про функціонування фонетичної, лексичної, граматичної системи англійської мови, це стає надзвичайним викликом як для самих курсантів, так і для викладача. Для викладача ця ситуація, образно кажучи, перетворюється на стратегічне завдання, на шляху до виконання якого треба задіяти багато тактичних прийомів. Курсантам доводиться заповнювати величезні прогалини в їхніх знаннях, а це вимагає часу, високої концентрації уваги, а також мотивації та сили волі. Але в умовах, коли навчання – це тільки один з багатьох аспектів військової служби, воно, на жаль, не завжди є пріоритетним. Викладач

повинен створити такі умови, щоб заохотити курсантів до діалогу, щоб у курсантів виникало бажання та необхідність висловитись англійською мовою.

Тому застосування контекстного підходу до викладання англійської мови професійного спрямування допомагає вирішити зазначені завдання, а саме максимально наблизити зміст навчальної дисципліни до потреб майбутньої професії, тим самим створюючи необхідні умови для формування мотивації, активності та усвідомлення важливості вивчення іноземної мови для вирішення професійних завдань.

Розглянемо реалізацію контекстного підходу на прикладі адаптації навчальних матеріалів підручника для авіаційних інженерів "Air Force" за тематичним модулем "Types of aircraft". Тематичний модуль складається з 8 тем, які присвячені вивченню типів літаків, які перебувають на озброєнні в країнах НАТО, та на опанування кожної теми відводяться дві навчальні години. Наприкінці тематичного модулю заплановане підсумкове заняття, метою якого є перевірка сформованості навичок говоріння в межах кожної теми, а також перевірка ступеня оволодіння новою лексикою. Це стосується формування мовної компетенції. Щодо професійної підготовки, то авіаційні інженери повинні знати тактико-технічні характеристики літака, які залежать від специфічних функцій, які той чи інший літак виконує, а також уміти порівнювати літальні апарати, які перебувають на озброєнні Збройних сил України, з літаками НАТО.

Тому форма перевірки сформованості мовної компетенції за темами на підсумковому занятті може бути такою. Курсантам пропонується описати тип літака/вертольоту, не зазначаючи назву та намагаючись заплутати співрозмовника, при цьому курсанти можуть акцентувати увагу на характеристиках, які є спільними для декількох літальних апаратів, а також деталізувати опис. Завдання решти курсантів – спираючись на опис, визначити назву об'єкта, який описується. Також можна запропонувати визначити тактико-технічні характеристики літальних апаратів та визначити умови, від яких ці параметри залежать, за фотографіями.

Підготовка до такої форми роботи має тривати протягом попередніх занять. На кожному занятті, присвяченому ознайомленню з певним типом літака, викладач пропонує лексико-граматичні конструкції, які допоможуть курсантам скласти зв'язну розповідь-опис. Також на кожному занятті має тривати опрацювання та повторення попе-

реднього матеріалу, доповнюючи таку розповідь новими елементами. Так, для опису літального апарата можуть використовуватись такі лексико-граматичні конструкції:

It is characterized by (high maneuverability, supersonic speed etc.).

It is equipped with (cannons, missiles, torpedoes etc.).

It can perform (intercontinental flights, non-combat evacuation, Search and rescue operations, mid-flight refueling etc.).

It is intended for (humanitarian operations, counter-drug operations, counterterrorism operations etc.).

It is used for (suppression of enemy air defense, show of force, jamming etc.).

It has sophisticated technologies onboard. They are (flight-by-wire control, radar dome, rotodome etc.).

It can carry (combat troops, ammunition, missiles etc.) onboard.

Такого типу завдання сприяють засвоєнню лексико-граматичного матеріалу, стимулюють актуалізацію знань, уміння висловлювати думки іноземною мовою в рамках професійної спрямованості, що є надзвичайно важливим для розвитку комунікативної компетенції курсантів, а також сприяють формуванню надзвичайно високої пізнавальної активності, розвивають концентрацію, вміння слухати, аналізувати, формують критичне ставлення до отриманої інформації, а також створюють певне конкурентне середовище.

Таким чином, працюючи на темою "Types of aircraft", необхідно дотримуватись чіткої структури та логіки, яка б була зрозуміла курсантам, перед початком роботи поставити певні вимоги, які курсантам необхідно буде виконати, а потім, докладаючи спільних зусиль, реалізовувати поставлену мету.

Кожне заняття за темою (наприклад, Fighter Jet, Bomber, Gunship etc.) проводиться за відповідним планом. Спочатку курсанти знайомляться та закріплюють необхідну термінологію, а потім уже опрацьовують необхідні лексико-граматичні конструкції. Але, реалізуючи стратегічну мету – навчити формулювати речення щодо функцій, оснащення та тактико-технічних характеристик літального апарата, під час заняття також можна вирішувати навчальні завдання відповідно до матеріалу кожного заняття.

Так, вивчаючи слова на позначення характеристик літаків, можна закріпити тему ступенів порівняння. Курсанти за допомогою викладача створюють список слів, які можуть характеризувати літальні апарати, а потім на їх базі створюють речення із використанням ступенів порівняння, порівнюючи літаки між собою. Список слів для

виконання цього завдання може виглядати таким чином: *heavy, speedy, sophisticated, maneuverable, long distance, powerful, great payload, high maneuverability, destructive capability, massive firepower.*

Прикладами відпрацювання ступенів порівняння вищевказаних прикметників можна навести їх вживання у таких реченнях:

Airlifters are heavier than gunships.

Airlifters are the heaviest aircraft of existed ones.

Fighter jets are equipped with more sophisticated technologies than tankers.

The fighter jet's technologies are more sophisticated than the airlifter's.

Airlifters can fly the longest distances.

Bombers can carry a greater payload than fighter jets do.

Під час занять за темою курсанти вивчають терміни на позначення функцій та місій, які виконує той чи інший літак, а саме:

Search and rescue operation – операції з пошуку та порятунку.

Humanitarian aid operations – операції з організації гуманітарної допомоги.

Targeted elimination – знищення ватажків злочинних угруповань та терористичних організацій.

Reconnaissance mission – розвідувальні місії.

Mid-air refueling – дозаправка літака у повітрі.

Non-combatant evacuation – евакуація цивільних.

Food distribution – доставка їжі та продовольства.

Low-level operations – операції на гранично низькій висоті.

Air dropping – висадка повітряного десанту.

Military operations other than war (MOOTW) – військові операції на підтримання миру та врегулювання конфліктів.

Перераховуючи завдання і операції того чи іншого літака, можна відпрацювати слова на позначення кількості. Наприклад: *a big number of (велика кількість), some (декілька), few (мало), a few (небагато, декілька), a lot of/lots of (багато), either... or...(або...або), neither...nor... (ні...ні).* Курсантам пропонується скласти речення, які б містили інформацію про операції, які виконує той чи інший літак.

Airlifter can perform a big number of operations: intercontinental flights, humanitarian aid operations, non-combatant evacuation, military operations other than war, airdrop and airland.

Airlifter can carry out neither mid-air refueling nor counterterrorism operations.

Таке завдання можна запропонувати для командної роботи, поділивши курсантів на групи та за кожне правильне речення присвоювати

команді один бал, коли всі варіанти відповіді будуть вичерпані, підбити підсумки та назвати переможців. Можна дозволити курсантам вживати одне слово декілька разів, але обов'язково використовувати різні граматичні конструкції.

Контекстний підхід застосовуємо і під час вивчення лексичних одиниць. Лексика, яка вивчається у вищому військовому закладі, значною мірою це професійна термінологія. Професійні терміни, як правило, представлені словосполученнями, які складаються з двох або трьох слів та мають адаптивний або пояснювальний переклад, тобто значення терміна виводиться зі значення слів, які входять до його складу. Через те, що словниковий запас курсантів досить часто є обмеженим, курсантам перш за все необхідно усвідомити значення кожної складової частини терміна, а вже потім зрозуміти, в яких випадках цей термін використовується та як його інтерпретувати. На етапі вивчення термінології доцільно застосовувати лексичні та граматичні ігри, вдаватися до концептуалізації та візуалізації матеріалу. Під час знайомства з літаком-винищувачем (*the fighter jet*) курсанти вивчають слова та словосполучення, які використовуються для характеристики такого типу літака, а саме *efficient, quiet, with a turbofan engine, highly maneuverable, high speed, equipped with, for air-to-air combat*, а також спеціальною термінологією, яка позначає технології та озброєння, яке є на борту літака, при цьому деякі слова несуть оціночні характеристики, а деякі є виключно термінами на позначення певного поняття, наприклад, *sophisticated weaponry, flight technology, fly-by-wire controls, electro-optical targeting system, self-defense system, countermeasures*. Тому викладач може запропонувати курсантам розширити та доповнити просте речення лексичними одиницями, які вони вивчили під час заняття. Викладач називає просте речення, яке необхідно розширити вивченими лексичними одиницями, наприклад: *The fighter jet is an aircraft.*

Під час виконання завдання відповіді курсантів можуть бути такими:

The fighter jet is a highly maneuverable aircraft.

The fighter jet is a highly maneuverable and high speed aircraft.

The fighter jet is a highly maneuverable and high speed aircraft equipped with sophisticated weaponry.

The fighter jet is a highly maneuverable and high speed aircraft equipped with sophisticated weaponry for air-to-air combat etc.

Однією з ефективних вправ для закріплення термінології, а також розвитку навичок говоріння є завдання, у якому пропонується визначити зайве

слово/словосполучення та пояснити свій вибір. По-перше, це дає змогу поглибити знання із спеціальності та переконатись, що курсанти засвоїли поняття, визначене терміном, а по-друге, сприяє розвитку критичного мислення, а також розвиває вміння висловлювати свої думки іноземною мовою. Тому на заняттях з авіаційної англійської мови доцільно запропонувати такі групи слів для аналізу:

Roll – maneuver – pitch – yaw

Wing – squadron – flight – unit

Runway – aircraft – taxiway – control tower

Company grade officers – field grade officers – flag officers – non-commissioned officers

To escalate – to prevent – to promote – to limit

Radar dome – jammers – anti-radiation missile – ground-based radar facilities

Під час своєї професійної діяльності військовослужбовцям доводиться спілкуватись не тільки на спеціальні теми професійної спрямованості, відрядження за кордон, спільні навчання в Україні вимагають вміння комунікувати на побутовому рівні: вільно почуватися під час перельотів у аеропорту, вміти забронювати квиток на поїзд, номер у готелі, поінформувати про напрямок руху, а також обмінюватися досвідом щодо особливостей військової служби у різних підрозділах, тому

на заняттях з англійської мови необхідно також спілкуватися на теми, максимально наближені до реального життя, при цьому застосовуючи такі форми роботи, як діалог, рольові ігри та інструктаж. Так, наприклад, за темою “Giving directions” викладач може запропонувати скласти діалог:

You have been promoted and deployed to a new point of service. You have arrived to the Welcome Center and you are having a talk to a responsible officer. You should ask him how to get to the HQ, whether there is a possibility to live on post (if you are single) or off post (if you are married). Use the map to show directions.

Висновки. Таким чином, застосування контекстного підходу за допомогою адаптації навчальних матеріалів для створення на заняттях умов максимально наближених до реальних з урахуванням як майбутньої спеціалізації, так і рівня курсантської групи є вимогою часу. Використання професійно адаптованих комунікативних вправ на заняттях з англійської мови професійного спрямування у військово-технічних закладах вищої освіти сприяє формуванню необхідної комунікативної компетенції у майбутніх фахівців, створює додаткову мотивацію, залучає курсантів до вирішення проблем, безпосередньо пов'язаних з їхньою майбутньою професією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вишнеvsька К. Контекстне навчання іноземної мови як чинник успішності формування професійної компетенції майбутніх фахівців економічного профілю. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2013. № 8 (Ч. 2). С. 143–151.
2. Мельник А. Контекстне навчання у процесі професійного іншомовного спілкування студентів немовних спеціальностей. *Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки*. 2012. Вип. 10. С. 191–196.
3. Мирончук Н. М. Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. *Креативна педагогіка*. 2018. Вип. 13. С. 95–101.
4. Ambrose Valerie K., Davis C. Amelia, Ziegler Mary F. A Framework of Contextualized Teaching and Learning: Assisting Developmental Education Instructors, *Adult Education Research Conference: 2013 conference proceedings* (St Louis, MO). URL: <https://newprairiepress.org/aerc/2013/papers/1> (дата звернення: 17.06.2020).
5. Beder H., Medina P. Classroom Dynamics in Adult Literacy Education: NCSALL Reports No. 18. Boston, 2001. 128 p. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/ERIC-ED465026/pdf/ERIC-ED465026.pdf> (дата звернення: 05.05.2020).
6. Berns R. G., Erickson P. M. Contextual Teaching and Learning: Preparing Students for the New Economy. *The Highlight Zone: Research @ Work*. No. 5. Columbus, OH, 2001. 9 p. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED452376.pdf> (дата звернення: 17.02.2020).
7. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. Vol 1. P. 1–47. URL: https://www.researchgate.net/profile/Merrill_Swain/publication/31260438_Theoretical_Bases_of_Communicative_Approaches_to_Second_Language_Teaching_and_Testing/links/0c960516b1dadad753000000/Theoretical-Bases-of-Communicative-Approaches-to-Second-Language-Teaching-and-Testing.pdf (дата звернення: 02.06.2020).
8. Gomez L. Problem-Based Learning: Enhancing Oral Communication in the ESP classroom: Master's thesis: Colombia, 2016. 116 p. URL: https://bdigital.uexternado.edu.co/bitstream/001/927/1/CCA-eng-2016-Problem_based_learning_enhancing_oral_communication_in_the_EFL_classroom.pdf (дата звернення: 16.02.2020).
9. Perin D. Facilitating Student Learning Through Contextualization. Assessment of Evidence Series. CCRC Working Paper No. 29. New York: Columbia University, 2011. 62 p. URL: <https://ccrc.tc.columbia.edu/media/k2/attachments/facilitating-learning-contextualization-working-paper.pdf> (дата звернення: 16.02.2020).
10. Sears S. Introduction to Contextual Teaching and Learning. Bloomington, Indiana, 2003. 53 p. URL: <http://teacherlink.ed.usu.edu/yetcres/catalogs/reavis/504.pdf> (дата звернення: 05.06.2020).
11. Air Force. Book 1. Gregory L. Gross, Jeff Zeter. Express Publishing, 2011.
12. Air Force. Book 2. Gregory L. Gross, Jeff Zeter. Express Publishing, 2011.

REFERENCES

1. Vyshnevskaya, K. (2013). Kontekstne navchannia inozemnoi movy yak chynnyk uspishnosti formuvannia profesiinoy kompetentsii maibutnikh fakhivtsiv ekonomichnogo profilu. [Context teaching and learning as a stimulus for forming professional competence of future specialists of economic sphere]. *Issues of preparation of a contemporary teacher*. No. 8 (Ch. 2), pp. 143–151 [in Ukrainian].
2. Melnyk, A. (2012). Kontekstne navchannia u protsesi profesiinoho inshomovnoho spilkuvannia studentiv nemovnykh spetsialnostei. [Contextual training professional foreign language intercourse for non-philological students]. *The sources of pedagogical skills*. Series: Pedagogical studies. Vyp. 10, pp. 191–196 [in Ukrainian].
3. Myronchuk, N. M. (2018). Kontekstnyi pidkhid u pidhotovtsi studentiv do profesiinoy diialnosti u zarubizhnii pedahohichnii teorii. [The context approach for preparing students for professional activities in the foreign pedagogical theory]. *Creative pedagogy*. Vyp. 13, pp. 95–101 [in Ukrainian].
4. Ambrose, Valerie K., Davis C., Amelia, Ziegler, Mary F. (2013). A Framework of Contextualized Teaching and Learning: Assisting Developmental Education Instructors, *Adult Education Research Conference: conference proceedings* (St Louis, MO). Retrieved from: <https://newprairiepress.org/aerc/2013/papers/1>.
5. Beder, H., Medina, P. (2001). Classroom Dynamics in Adult Literacy Education: NCSALL Reports No. 18. Boston. 128 p. Retrieved from: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/ERIC-ED465026/pdf/ERIC-ED465026.pdf>.
6. Berns, R. G., Erickson, P. M. (2001). Contextual Teaching and Learning: Preparing Students for the New Economy. *The Highlight Zone: Research @ Work* No. 5. Columbus, OH, 9 p. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED452376.pdf>.
7. Canale, M., Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. Vol 1. P. 1–47. Retrieved from: https://www.researchgate.net/profile/Merrill_Swain/publication/31260438_Theoretical_Bases_of_Communicative_Approaches_to_Second_Language_Teaching_and_Testing/links/0c960516b1dadad75300000/Theoretical-Bases-of-Communicative-Approaches-to-Second-Language-Teaching-and-Testing.pdf.
8. Gomez, L. (2016). Problem-Based Learning: Enhancing Oral Communication in the ESP classroom: Master's thesis: Colombia. 116 p. Retrieved from: https://bdigital.uexternado.edu.co/bitstream/001/927/1/CCA-eng-2016-Problem_based_learning_enhancing_oral_communication_in_the_EFL_classroom.pdf.
9. Perin, D. (2011). Facilitating Student Learning Through Contextualization. Assessment of Evidence Series. CCRC Working Paper. No. 29. New York: Columbia University. 62 p. Retrieved from: <https://ccrc.tc.columbia.edu/media/k2/attachments/facilitating-learning-contextualization-working-paper.pdf>.
10. Sears, S. (2003). Introduction to Contextual Teaching and Learning. Bloomington, Indiana. 53 p. Retrieved from: <http://teacherlink.ed.usu.edu/yeteres/catalogs/reavis/504.pdf>.
11. Air Force. Book 1. Gregory L. Gross, Jeff Zeter. Express Publishing, 2011.
12. Air Force. Book 2. Gregory L. Gross, Jeff Zeter. Express Publishing, 2011.